

**Matthias Jestaedt, Oliver Lepsius, Cristoph Möllers,
Cristoph Schönberger**

**THE GERMAN FEDERAL CONSTITUTIONAL
COURT – THE COURT WITHOUT LIMITS**

Oxford University Press, 2020., pp. 234

Njemački savezni Ustavni sud (dalje: Savezni ustavni sud) zasigurno je danas jedan od najuglednijih, ako ne i najugledniji ustavnih sud na svijetu. Doista, njegov značaj ne ogleda se samo u njegovoj proaktivnoj ulozi u oblikovanju njemačkog ustavnog poretka u proteklih sedamdeset godina, nego se njegov utjecaj širi i na područje drugih država i njihovih ustavnih sustava. Naime, Savezni ustavni sud jedna je od čestih referenci u judikaturi mnogih ustavnih sudova diljem svijeta, pa tako i našeg Ustavnog suda Republike Hrvatske.

Naslov koji je pred nama razmatra neka od najvažnijih pitanja kada je u pitanju povijest i djelovanje saveznog ustavnog suda, a uzevši u obzir značaj i ugled koji uživa Savezni ustavni sud ne treba sumnjati kako će upravo ova knjiga pobuditi veliko zanimanje i naše stručne, ali i šire javnosti.

Knjiga *The German Federal Constitutional Court – The Court Without Limits* donosi prvi prijevod na engleski jezik knjige *Das entgrenzte Gericht – Eine kritische Bilanz nach sechzig Jahren Bundesverfassungsgericht* (Suhrkamp Verlag, Berlin, 2011.) čiji su autori: Matthias Jestaedt, Oliver Lepsius, Cristoph Möllers i Cristoph Schönberger. Navedena knjiga predstavlja jedan od najboljih prikaza same povijesti ovoga suda, njegova djelovanja tijekom vremena te utjecaja što ga je izvršio na oblikovanje njemačkog ustavnog poretka. Knjiga *The German Federal Constitutional Court – The Court Without Limits* izašla je 2020. godine u izdanju Oxford University Pressa te ima ukupno 234 stranice. Na samom početku nalazi se Kazalo (str. v.-vi.), potom slijede Kazalo sudskih odluka (str. vii.-x.) i Popis pravnih propisa (xi.-xii.). Nakon toga slijedi uvodno poglavlje "Introduction" (str. xiii.-xxii.) u kojem Justin Collings daje nekoliko napomena o samome Saveznom ustavnom sudu i o knjizi koja je pred nama. Iza uvodnog poglavlja nalazi se središnji dio knjige koji se sastoji od ukupno četiri poglavlja (str. 1.-196.), dok su na kraju knjige Popis literature (str. 197.-218.) i Kazalo pojmova (str. 219.-234.).

Dakle, u prvome poglavlju središnjeg dijela knjige, "Karlsruhe: Note on a Court" (str. 1.-31.), autor Cristoph Schönberger donosi povijesni pregled razvoja Saveznog ustavnog suda. Taj pregled počinje od razmišljanja tvoraca Temelnog zakona o potrebi organiziranja Ustavnog suda sukladno Kelsenovom modelu te od procesa stvaranja Saveznog ustavnog suda početkom 50-ih godina prošloga stoljeća. Potom autor daje osvrt na glavna postignuća Saveznog ustavnog suda koji se svojom praksom, vodeći se logikom zaštite temeljnih prava i sloboda zajamčenih TZ-om, istaknuo kao jedna od središnjih institucija nove demokratske države te glavni jamac i zaštitnik novog ustavno-demokratskog poretka te vladavine prava već i u prvim godinama nanovo organizirane njemačke države nakon Drugog svjetskog

rata. Nadalje, autor ističe i dvojnu narav samog Saveznog ustavnog suda koji je, s jedne strane, pravosudno tijelo, ali je s druge strane i ustavno-političko tijelo te u tome leže možda i najveći izazovi u njegovu djelovanju. Na kraju ovoga poglavlja autor daje kratak osvrt i na izazove u budućnosti Suda.

U drugome poglavlju "The Karlsruhe Phenomenon – What Makes the Court What It Is" (str. 32.-69.) autor Matthias Jestaedt daje prikaz Saveznog ustavnog suda u kontekstu institucionalnih odnosa unutar ustavno-pravnog poretka. Naime, upravo je Savezni ustavni sud tijekom vremena uvelike oblikovan i postao je to što jest i zbog svojih odnosa s političkim akterima, drugim pravosudnim tijelima, ali i s akademskom zajednicom. U radu autor posebno ističe i glavne razloge zbog kojih je Savezni ustavni sud postao ne samo jedna od glavnih institucija unutar ustavno-pravnog poretka SR Njemačke, nego i zasigurno jedan od najuglednijih ustavnih sudova na svijetu koji predstavlja model na koji se ugledaju i drugi ustavni sudovi diljem svijeta.

U trećem poglavlju "The Standard-Setting Power" (str. 70.-130.) autor Oliver Lepsius donosi doktrinalni pregled najvažnijih odluka Saveznog ustavnog suda, argumentirajući da je svaka od njih proizvod svoga vremena i pripada tome povijesnome kontekstu, ali isto tako napominje kako ta činjenica biva često zanemarena od drugih autora i komentatora, pa i samih sudaca pri njihovim pokušajima sustavnog harmoniziranja prakse Saveznog ustavnog suda. Naposljetku, u Lepsiusa nalazimo svojevrstan prikaz proliferacije doktrinalnih standarda ovoga suda tijekom vremena.

Zadnje, četvrto poglavlje "Legality, Legitimacy, and Legitimation of the Federal Constitutional Court" (str. 131.-196.), čiji je autor Cristoph Möllers, donosi razmatranje o pitanju legitimnosti Saveznoga ustavnog suda. Naime, prema riječima samoga autora, iako je pitanje legitimnosti ustavnih sudova unutar demokratskog poretka jedna od središnjih tema u komparativnoj ustavno-pravnoj literaturi, ono u okvirima SR Njemačke ostaje relativno neistraženo što ovu državu u tome pogledu svrstava u red "iritirajućih iznimki". Upravo ovaj rad doprinosi popunjavanju praznine kada je u pitanju istraživanje legitimiteta samog Saveznog ustavnog suda unutar ustavno-demokratskog poretka SR Njemačke.

Na kraju možemo zaključiti kako će ovaj prijevod na engleski jezik knjige *Das entgrenzte Gericht – Eine kritische Bilanz nach sechzig Jahren Bundesverfassungsgericht*, objavljene povodom šesdesetogodišnjice osnutka Saveznog ustavnog suda, zasigurno pridonijeti još većoj pristupačnosti važne literature o jednom od najuglednijih saveznih ustavnih sudova na svijetu. To je, s obzirom na utjecaj ovoga suda, svakako iznimno bitno, jer će i široj javnosti biti omogućen direktan uvid u najvažnije trenutke njegove povijesti i njegova razvoja tijekom vremena.

Vedran Zlatić, mag. iur.